

ERHVERVSJURA

PAS P...

FALDULYKKER: Hvornår er man erstatningsansvarlig for kunders eller andre menneskers uheld? For en butik eller et stormagasin er det ikke altid nok at have advaret mod glat føre, hvis man i stedet kunne have forebygget eller forhindret en ulykke.

LARS BO LANGSTED
Professor, Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

»Gulvet er meget glat«. Skiltet lige frem lyser Jensen i møde, da han kommer hen mod Supermarkedet fra parkeringspladsen. Han knapper frakken op, medens han forsøger at huske dagens indkøbsseddel.

Pludselig, helt uventet og fuldstændigt uden varsel glider hans ene ben ud til siden, og han vælter omkuld på gulvet.

Efter at have ligget og sundet sig et øjeblik og set flere og flere bekymrede og nysgerrige ansigter komme ind i sit synsfelt, forsøger han at rejse sig op.

En skærende smerte gennem det ene ben sender ham imidlertid direkte ned på gulvet igen, og tililende kunder og personale må tilkalde en ambulance.

Et hændelsesforløb som ovenstående kan forekomme hver dag mange steder i landet lige for tiden.

Det er glat, det er fedtet og går man ind et sted, hvor mange mennesker går med vådt fodtøj, kan der meget nemt blive endda meget glat meget hurtigt.

Tænker vi os nu, at Jensen er kommet så slemt til skade med benet, at han ikke kan arbejde i mange uger, og er hans netop indkøbte vinterfrakke blevet ødelagt, er det ikke usandsynligt, at han vil have erstatning af supermarkedet. Han vil sige, at det må være supermarkedets ansvar at sørge for, at dets gulve ikke bliver så glatte, at folk så let som ingenting falder på dem.

Og det kan han jo have meget ret i.

Supermarkedet vil på sin side gøre gældende, at det jo havde advaret kunderne om, at gulvet kunne være endda meget glat, og at det herefter

måtte være op til kunderne at gå så forsigtigt, at de ikke faldt.

Hertil kunne supermarkedet tilføje, at folk jo også bare kunne have ordentligt fodtøj på, når de nu skulle ud at gå, hvor der kunne være glat. Og det kan Supermarkedet jo have meget ret i – så hvad gør man?

Ganske lige som vejmyndigheden (det vil som oftest sige kommunen) har pligt til at sørge for, at vejene og fortovene er i en sådan stand, at man kan færdes sikkert på dem, har en "gulvejer" pligt til at vedligeholde sit gulv, så folk ikke falder på det og kommer til skade af grunde, som han kunne have forhindret ved at foretage almindeligt vedligehold eller udbedre pludseligt opståede skader.

Da man imidlertid ikke kan forlange mere af folk (herunder gulvejer og vejmyndigheder), end de med en vis rimelighed kan og skal leve op til, er det klart, at man kan være i situationer, hvor der pludselig er opstået et hul i vejen, nogle gulvbrædder har forskubbet sig, eller der netop er spildt en fedtet væske, der ikke uden videre kan

tørres op.

I sådanne situationer vil man – naturligvis – ikke bebrejde den "underlagsansvarlige", at der er opstået et hul i vejen, at gulvbrættet har forskubbet sig eller at der er spildt en fedtet – og glat – væske på gulvet.

Det, man i stedet vil fokusere på, er de foranstaltninger, den ansvarlige har foretaget for at sikre andre mod at falde, når nu der er en pludseligt opstået fare.

Og så er det, at skiltene kommer ind i billedet. Har man således, som f.eks. vejmyndighederne ofte gør, når de opdager huller i vejen, sat et skilt op:

»Pas på: der er huller i vejen«, eller som supermarkedet som nævnt i indledningen:

»Gulvet er meget glat«, har de i første omgang på udmærket vis advaret alle os andre om, at der er en særlig farlig situation, og at vi skal iagttage den nødvendige forsigtighed.

Det gode – og indtil videre ubesvarede – spørgsmål er imidlertid: er den hellige grav så velforvaret, hvis man blot sætter et skilt op, at

folk skal passe på? Altså lægger ansvaret over på folks egne skuldre.

Kan supermarkedet f.eks. når den første frost og sne kommer i november sætte advarselsskiltet op og så blot lade det sidde til april, når det sidste sjap er smeltet?

Ja, det kan naturligvis sætte skiltet op – og det er da også bedre end ingenting, hvis Jensen falder. Men er det nok til at friholde supermarkedet fra ansvar for at folk falder på gulvet hele vinteren?

Mit bedste bud på et svar er nej!

Det er ikke tilstrækkeligt til at løfte ansvaret fra supermarkedet og over på kunderne, at der er sat et skilt op, hvis dette skilt bare sættes op i stedet for at reparere eller behandle gulvet – i yderste konsekvens lægge gulvet helt om.

Hvis det var tilstrækkeligt, kunne man jo altid "nøjes" med at advare i stedet for at forebygge rigtigt.

Kommunen kunne gøre »huller i vejen«-skiltene permanente, og husejerne kunne sætte skilte op: »Pas på – fortovet er glat« i stedet for at

skovle sne og salte.

Det er naturligvis noget andet, hvis der er en permanent risiko, som publikum bør advares imod. F.eks. en trappe med et særligt højt eller lavt trin. Men man kan ikke som butiksejer blindt sætte sin lid til, at et advarselsskilt altid er tilstrækkeligt.

At pålægge ansvar er en uhyre konkret øvelse, og også derfor kan man sige, at det ikke altid er nok at have advaret, hvis man i stedet kunne have forebygget eller forhindret ulykker.

På den anden side er det bedre at advare end ingenting at foretage sig.

Om det er tilstrækkeligt i den konkrete situation vil bl.a. afhænge af, hvor dyr og besværlig en egentlig forebyggelse ville være: kan man f.eks. udlægge et skridlag på det glatte gulv, kan man raspe det af og hvis nej: hvor omkostningskrævende vil det være at udlægge et helt nyt gulv?

Kunne man i stedet lukke kunderne ind ad en anden vej i den periode, hvor gulvet er meget glat.

Hvor glat er »meget glat«? Er det »meget glat« hvis man

med 90 pct. sikkerhed falder – og er det også »meget glat«, hvis det er under er 50 pct. sikkert, men over 10 pct.?

Det er forkert at sige, at svaret blæser i vinden, men i 2002 udtalte Højesteret, at et stormagasin har et »strengt ansvar ... for, at indgangspartiet er indrettet således, at der er sikker passage«, og frifandt ikke desto mindre stormagasinet for ansvar for en faldulykke i indgangspartiet – og hvis der oven i købet er et skilt med en advarsel til kunderne, er det vanskeligt at spå om udfaldet af en eventuel sag.

Det bedste råd må derfor under alle omstændigheder være: gå forsigtigt!

Modelfoto: Liam Norris

HOVEDPUNKTER

■ Erstatning for faldulykker i glat og fedtet føre kan være en virksomheds ansvar.

■ Det er dog vanskeligt at spå om udfaldet i en retssag, viser erfaringerne.